

Poslední vrtulníky z dluhu

V průběhu třech let jsme z Ruska dostali celkem třiatřicet nových vrtulníků, které významně posílí letectvo

Text: Michal ZDOBINSKÝ
Foto: autor, Tomáš SOUŠEK a Vladimír MAREK

Převzetím posledního bojového vrtulníku Mi-35 v polovině února se z podstatné části završila letitá záležitost starého dluhu bývalého SSSR vůči naší zemi. O části týkající se dodávek vojenského materiálu jsme v našem časopise informovali v několika dílčích materiálech. Nyní přinášíme souhrnné ohlédnutí.

lodí schopných plavby po řekách i na moři či některých specializovaných přístrojů tvořily významnou položku dodávky výrobků vojenského určení v předpokládané hodnotě 300 až 400 milionů USD. Součástí smluv byla příloha specifikující seznam materiálu. V té době se počítalo se 3 vojenskými transportními letouny An-70, 7 bojovými vrtulníky Mi-24V, několika typy munice, specifickým vybavením a náhradními díly.

Partnery pro záležitosti vojenského materiálu se za ruskou stranu stal státní podnik Rosobronexport a za ČR státní podnik LOM Praha.

Koncem ledna 2003 k nám nejprve přišly první 3 stroje Mi-24V (v ceně 7,1 mil. USD za kus), zbylé čtyři následovaly v polovině července. Bezproblémové se rovněž staly dodávky výzbroje, výbavy a některých náhradních dílů. V tomto případě se jednalo přibližně o 130 odstřelovačských 7,62mm pušek SVDSN3 Dragunov spolu s 200 000 kusy příslušné munice, dále jsme dostali 2000 ochranných (nepřestřelných) vest Kirasa-L a 2000 přileb Kirasa BŠ-E. Tento materiál měl včetně příslušného logistického zabezpečení hodnotu 5,6 milionu USD. V rámci této první fáze dodávek získala ČR, respektive AČR vybavení v hodnotě více než 56 milionů USD, což vyjádřeno tehdejšími kurzem představovalo přibližně 1,6 mld. Kč. Jediným, avšak zásadním problémem se stala nejdůležitější a nejdražší položka seznamu – transportní letouny An-70.

a Slovenské republiky. Na ČR připadla částka 3,6 mld. USD.

Zmíněný dluh vznikl především z výměny zboží mezi oběma zeměmi na přelomu 80. a 90. let. V roce 1991 byly tyto původně v tzv. převoditelných rublech vedené pohledávky tehdejší České a Slovenské Federativní Republiky vůči Ruské federaci jako nástupnického státu bývalého SSSR přepočteny na americké dolary. Jednalo se o celkovou částku cca 5,3 mld. USD. Při dělení ČSFR se na základě smlouvy ze 7. dubna 1993 rozdělil i dluh, neboli jinak řečeno byl příslušný podíl převeden do kompetence České republiky

Za klíč k řešení našeho podílu lze označit dohodu mezi vládami ČR a Ruské federace (RF) o „vypořádání zadluženosti bývalého SSSR a RF vůči ČR“, která byla podepsána 17. 6. 1994. Pak ale následovala téměř osmiletá pauza. Teprve až 16. dubna 2002 v Moskvě podepsal tehdejší premiér Miloš Zeman desítku smluv, které především formou dodávek zboží řešily vypořádání zbytku dluhu RF. Kromě jaderného paliva pro elektrárnu Dukovany, nákladních

verze Mi-24V) od firmy Rostvertol z Rostova na Donu. Cena jednoho vrtulníku Mi-171Š byla stanovena na 5,95 mil. USD, cena Mi-35 pak na 8,88 mil. USD.

Jako první dorazila do ČR 13. 4. 2005 na palubách velkokapacitních letounů An-124 trojice bitevních strojů Mi-35. Za dva měsíce – přesně 9. 6. 2005 – následovala dodávka prvních 3 transportních Mi-171Š. V případě programu Mi-171Š došlo k poměrně ojedinělé věci, když se všech 16 nasmlouvaných strojů podařilo dodat a převzít během jediného roku (bližší podrobnosti viz A report 4/2006).

Mnoho nechybělo a to samé se mohlo uskutečnit i v případě projektu Mi-35, protože poslední 3 kusy přišly 17. ledna letošního roku. Poslední z této dodávky byl oficiálně převzat 9. února 2006. Na rozdíl od první série 7 Mi-24V dodaných v roce 2003 jsou Mi-35 (toto označení se používá pro účely projektu, avšak má se opět změnit na Mi-24V) vybaveny tlumičem vibrací nosného rotoru, palubním odpojičem, kabina i vnější osvětlení jsou kompatibilní s přístroji nočního vidění. S každým vrtulníkem také byla dodána sada 3 noktovizorů OVN-1.

Zmíněný 9. únor 2006 lze považovat za datum, kdy došlo k ukončení dodávek vojenského materiálu při vypořádávání ruského dluhu. V rámci této druhé fáze deblokace získala armáda 26 kusů letecké techniky v celkové hodnotě 184 milionů dolarů.

TĚMĚŘ KOMPLETNÍ PŘEZBROJENÍ

V průběhu čtyř let došlo k významnému přezbrojení, resp. doplnění vrtulníkového letectva moderními a výkonnými stroji, které mají před sebou nejméně 20letou technickou životnost. Vrtulníky, s nimiž mají posádky i pozemní personál již dlouholeté zkušenosti, se uplatní nejen v běžné činnosti armády, ale i v případě

Přilba Kirasa BŠ-E

mimořádných situací nebo v zahraničních misích. Posledně zmiňovaná možnost se bude nejprve týkat již v našich podmínkách vylepšených a v rámci NATO kompatibilních strojů Mi-171Š. Zatímco pro mise dnes deklarujeme 4 stroje Mi-17 s dobou pohotovosti k nasazení 60 dní a vzdáleností nasazení od území ČR do 360 km, od roku 2008 bude k dispozici stejné množství Mi-171Š, avšak s pohotovostní dobou pouze 20 dní a neomezenou vzdáleností místa případného nasazení.

Počítá se s vytvořením smíšené vrtulníkové jednotky, která bude mít od 1. 1. 2008 k operacím nasazení připravené 4 zmíněné modernizované stroje Mi-171Š a o rok později pak k nim přibudou i 4 vrtulníky Mi-35 (Mi-24V). V roce 2010 by pak tato jednotka, složená již z 8 strojů Mi-35 a 6 Mi-171Š, měla dosáhnout plné operační způsobilosti. Bude nejen plně kompatibilní s vojsky NATO, ale dokáže plnit veškeré úkoly ve dne i v noci a jejich posádky dostanou nejmodernější prostředky pro přežití. Tato jednotka se jako jediná z českého letectva vyléni pro potřeby jak NATO, tak EU.

DEBLOKACE JEŠTĚ NESKONČILA

Podle údajů Ministerstva financí ale dodávky vrtulníků ještě neuzavírají záležitost ruského dluhu. V současné době je údajně prakticky dohodnuto vypořádání zbývajících částí pohledávky za Ruskou federaci, která k 30. 12. 2005 činila ještě 123,3 milionu USD. Původní ujednání s ruskou stranou hovořila o ukončení splátek v roce 2020, avšak MF ČR předpokládá, že tento proces skončí podstatně dříve. Zbývajícím dluh by měl být umořen opět především dodávkou zboží. Podle tiskové mluvčí Ministerstva financí Petry Krainové by se mělo jednat o dodávky elektrické energie, paliva pro jaderné elektrárny a elektronické součásti.

TŘIATŘICET MÍSTO TŘECH

Brzy bylo zřejmé, že na Ukrajině vyvíjený An-70 nebude ruská strana schopna dle příslušné smlouvy dodat do konce roku 2006. V srpnu 2003 tuto skutečnost Rusko oznámilo oficiálně a nabídlo An-70 nahradit stejným počtem vlastních transportních strojů Il-76MF. Ty však české armádě nevyhovovaly z několika důvodů (především malá výška nákladového prostoru, neexistence technického vybavení dle standardů NATO a také již koncepční zastaralost), a proto v listopadu 2003 náčelník Generálního štábu rozhodl tyto letouny nepožítovat, a naopak vydal doporučení zahájit jednání o pořízení jiné techniky. Ještě před koncem roku 2003 Ministerstvo obrany zmíněné stanovisko akceptovalo a oznámilo svůj zájem pořídit si místo 3 transportních letounů nové vrtulníky Mi-17 a Mi-24.

V polovině prosince 2003 ruská strana změnu klíčové položky v rámci deblokace dluhu odsouhlasila a 16. září 2004 došlo k podpisu příslušné smlouvy o dodávkách celkem 16 vícecúčelových transportních vrtulníků Mi-171Š od výrobce v Ulan Ude a 10 bojových strojů Mi-35 (exportní označení

přední část

zadní část

Ochranná vesta Kirasa-L